

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

Concreció i desenvolupament del
currículum de l'educació infantil i primària

21/07/2020

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Índex

Concreció i desenvolupament del currículum de l'educació infantil i primària	4
1 Orientacions per a l'organització del currículum	4
2 Competències bàsiques: identificació i desplegament	5
3 Programació	5
4 Avaluació	7
4.1 Criteris generals	7
4.2 Promoció d'alumnes	9
4.3 Activitats de reforç d'estiu	10
4.4 Prova diagnòstica	10
4.5 Proves de sisè	10
5 Plans de suport individualitzats (PI)	11
6 Àmbit lingüístic	11
7 Coordinació entre l'educació primària i l'educació secundària obligatòria	12
8 Atenció educativa a tot l'alumnat	13
8.1 Mesures i suports universals	14
8.1.1 Organització del centre: intervenció dels tutors i d'altres docents i del personal educador i auxiliar	15
8.1.2 Acció tutorial	16
8.1.3 Carta de compromís educatiu	16
8.1.4 Projecte de convivència	17
8.1.5 Comissió d'atenció a la diversitat	18
8.2 Mesures i suports addicionals	19
8.2.1 Suport en la realització d'activitats	19
8.2.2 Atenció a l'alumnat nouvingut i a l'alumnat d'origen estranger que necessiten suport lingüístic i social per accedir al currículum	19
8.2.3 Atenció als alumnes que pateixen malalties prolongades	28
8.3 Mesures i suports intensius per a l'alumnat amb necessitats educatives especials	28

8.3.1 Suports intensius per a l'escolarització inclusiva (SIEI)	29
8.3.2 Provisió de suport dels centres d'educació especial als centres ordinaris i escolaritat compartida	30
8.3.3 Aules integrals de suport (AIS)	31
8.3.4 Els suports intensius a l'audició i el llenguatge (SIAL) a l'educació infantil i primària	32
9 Normativa d'aplicació (concreció i desenvolupament del currículum de l'educació infantil i primària)	34

Concreció i desenvolupament del currículum de l'educació infantil i primària

1 Orientacions per a l'organització del currículum

Per a l'organització del currículum del segon cicle de l'educació infantil s'aplica el [Decret 181/2008](#), de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil així com les [orientacions per al desplegament del currículum del segon cicle d'educació infantil](#).

Al web de la XTEC, a l'apartat [Educació infantil](#), hi ha un recull de recursos i materials relatius a l'organització curricular d'aquest cicle.

El Govern de la Generalitat de Catalunya, mitjançant el Departament d'Educació, estableix i desenvolupa el [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, d'acord amb l'Estatut d'autonomia de Catalunya 6/2006, de 19 de juliol; la [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació; les directrius de la Unió Europea, i tenint en compte el currículum bàsic de l'educació primària.

D'acord amb aquestes recomanacions, el Govern fa palesa la importància de l'educació primària en l'adquisició de les competències bàsiques i dels diferents aprenentatges, en un context d'equitat, per a tot l'alumnat. La formació de ciutadanes i ciutadans competents, lliures, crítics, autònoms, solidaris i responsables és consubstancial amb el progrés en l'escolarització i amb l'èxit escolar. L'educació, en el compromís individual i col·lectiu amb l'entorn social, cultural i natural, afavoreix l'arrelament a la comunitat i contribueix a construir estils de vida més lliures, justos i saludables.

El currículum de l'educació primària comprèn els objectius de l'etapa, les competències bàsiques de cada àmbit que han d'assolir els i les alumnes, els continguts i els criteris d'avaluació de les diverses àrees, per cicles, i les orientacions metodològiques i d'avaluació de cada àmbit.

El currículum s'organitza en àmbits que agrupen les àrees de coneixement que s'han d'impartir en cada nivell de l'etapa, deixant que les famílies optin per l'àrea de valors socials i cívics o l'àrea de religió, que també s'han d'avaluar.

La guia de les activitats educatives escolars n'explicita les intencions i proporciona línies d'acció adequades als mestres que tenen la responsabilitat última de concretar-ne l'aplicació, procurant desvetllar la motivació, la curiositat i la imaginació dels infants. Combina una cultura general àmplia amb el treball de les àrees necessàries perquè tot l'alumnat adquireixi els aprenentatges per poder actuar amb una capacitat reforçada d'autonomia, criteri i responsabilitat personal.

L'etapa d'educació primària consta de 5.250 hores lectives; d'aquestes, 525 són d'esbarjo i les 4.725 restants es destinen als àmbits del coneixement (es computen 35 setmanes lectives per curs escolar a raó de 25 hores setmanals, inclòs l'esbarjo).

La distribució horària mínima i global d'etapa per a cadascun dels àmbits s'estableix en l'annex 4 del Decret 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de

l'educació primària.

D'acord amb el principi d'escola inclusiva, la concreció i el desenvolupament del currículum han de garantir la coordinació de l'equip per tal de portar a terme les actuacions educatives, tant en l'atenció educativa a tot l'alumnat com en els processos d'avaluació.

El [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu regula l'establiment de criteris que orienten l'organització i la gestió dels centres, les mesures i els suports per a l'atenció educativa i per a la continuïtat formativa de tots els alumnes. La publicació [De l'escola inclusiva al sistema inclusiu](#) ofereix orientacions a docents i professionals d'atenció educativa dels centres d'educació infantil i primària.

La llengua catalana ha de ser la llengua de comunicació normalment emprada i d'aprenentatge de referència. És important, per tant, que el mestre o mestra i tot el personal que fa atenció directa a l'alumnat tingui present que és el model de llengua i que, per tant, la llengua que utilitza és la que aprendran els infants, tant pel que fa a l'ús com pel que fa a la qualitat lingüística.

2 Competències bàsiques: identificació i desplegament

Per a l'organització del currículum de l'educació primària s'aplica el [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària.

A l'apartat [Competències bàsiques](#) del web del Departament d'Educació i a l'apartat [Educació primària](#) del web de la XTEC hi ha els documents d'identificació i desplegament a l'educació primària.

Aquests documents es presenten amb altres recursos i materials de suport als centres per a la millora de l'adquisició de les competències bàsiques de l'alumnat. Els documents identifiquen i despleguen les competències bàsiques de diferents àmbits, que els centres han de conèixer i incorporar en les programacions, en la presa de decisions metodològiques i en el disseny de les activitats d'avaluació.

3 Programació

La programació didàctica de totes les etapes ha de fer referència al currículum vigent a Catalunya i ha de tenir en compte la inclusió i la perspectiva de gènere.

El [Decret 181/2008](#), de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de segon cicle d'educació infantil fixa que l'educació infantil ha d'afavorir el desenvolupament de les capacitats i la seva interrelació, que ha de permetre als nens i nenes créixer integralment com a persones en el món actual, amb aprenentatges continuats i progressius, que continuaran en l'etapa d'educació primària amb l'adquisició de les competències bàsiques.

Els centres han de preveure en la programació del segon cicle d'educació infantil de quina manera contribuiran a desenvolupar les capacitats dels infants mitjançant propostes el màxim de globalitzades possible i que parteixin de l'interès i la curiositat dels infants.

El [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, fixa com a principal objectiu l'aprofundiment en el model competencial per garantir l'adquisició de les competències bàsiques dels alumnes en acabar l'etapa obligatòria.

Cal planificar, en la programació, el procés d'assoliment de les competències, avaluar-ne el procés, reconduir-lo si cal, i valorar periòdicament el grau aconseguit. Per això cal fer una bona selecció i combinació dels continguts de diferents àrees de coneixement; establir les estratègies metodològiques que portin a un coneixement d'aquests continguts d'una manera més contextualitzada, més conscient i més raonada; prendre decisions en aspectes d'organització del temps, de les agrupacions d'alumnes i de les interaccions que s'estableixen, i també planificar les activitats d'aprenentatge fora de l'horari lectiu.

Les activitats d'aprenentatge s'han de fer dins l'horari lectiu amb el mestre o mestra i han de ser adequades a l'edat i a les necessitats individuals, tot evitant elements discriminatoris.

Fora d'aquest horari, es poden plantejar activitats amb l'objectiu de motivar l'alumnat.

Així, les activitats fora de l'horari lectiu han de contribuir al desenvolupament de l'autonomia personal (gestió del temps, autoregulació, presa de decisions...) i ser significatives per a l'aprenentatge: poden consistir en la realització d'activitats d'observació i de contrast d'elements propers a la realitat de l'alumnat, de cerca d'informació, d'indagació, de lectura, de participació en activitats culturals, artístiques, esportives, etc. que complementin els aprenentatges de l'aula.

S'ha d'evitar la realització de tasques repetitives, no contextualitzades o d'una durada excessiva. En tot cas, les activitats fora de l'horari lectiu no haurien de substituir allò que els docents tenen en el seu programa i que no tenen temps de tractar a classe.

Els equips docents tenen la responsabilitat de coordinar i regular aquestes activitats de manera que tinguin sentit per als infants, tot respectant-ne les necessitats de descans, el temps de lleure i la convivència familiar.

El Departament també té a disposició de mestres i equips docents el document [Programar per competències a l'educació primària](#), que és un recull de materials que faciliten el debat pedagògic per millorar els aprenentatges dels alumnes i la formalització de la programació de l'aula i de l'escola, a [El currículum a l'escola i a l'aula](#).

Des del curs passat el Departament d'Educació ha iniciat el programa "Coeduca't" per ajudar els centres educatius a potenciar i visibilitzar la perspectiva de gènere, la coeducació i l'educació afectivosexual.

Aquest programa va acompanyat d'una formació adreçada als centres educatius

perquè puguin reflexionar i incorporar la perspectiva de gènere, la coeducació i l'educació afectivosexual al projecte educatiu del centre, a la programació didàctica de totes les etapes i a les unitats didàctiques o projectes dels diferents àmbits, de manera explícita i visible.

L'objectiu és avançar cap a un model de sistema educatiu inclusiu, que incorpori la perspectiva de gènere, la coeducació i l'educació afectivosexual perquè contribueixi al desenvolupament integral dels infants i joves, i a la millora de la societat, en què no tingui cabuda la discriminació per raó de gènere, i pugui prevenir la violència masclista.

Des dels centres educatius cal impulsar una educació afectivosexual com a eina contra la violència masclista per afavorir el ple desenvolupament de la personalitat; un coneixement sobre el propi cos i les pròpies emocions; una cultura sobre l'afecte, les relacions i la salut sexual preventiva, i una acceptació sobre la sexualitat pròpia i de totes les persones.

D'altra banda, cal reflectir la igualtat de gènere i la coeducació amb l'ús d'un llenguatge inclusiu, en tota la documentació, així com en els materials i recursos didàctics, en els espais d'aprenentatge i en les activitats del centre.

A l'apartat [Coeducació i igualtat de gènere](#) del web de la XTEC s'hi poden trobar recursos i experiències.

En la formalització de la programació també cal tenir en compte la incorporació i l'ús dels dispositius mòbils.

Aquests dispositius són incomparablement diferents a qualsevol altre recurs que mai abans hagi utilitzat l'alumnat o hagi estat a disposició dels centres educatius. Així, aquesta és una realitat que els centres han de tenir present en les previsions que facin respecte als telèfons mòbils i altres instruments digitals de tipus personal.

En l'espai de recursos de la XTEC sobre [Ús dels dispositius mòbils](#) hi ha orientacions, exemples i recursos, en què cal tenir en compte que els centres han de ser conscients de la necessitat de tenir una visió adaptable i proactiva, i oberta per incorporar aquests dispositius.

També en el document [Programar per competències a l'educació primària](#) es poden trobar reflexions i recursos sobre com ajuda la tecnologia en la tasca docent i sobre la tecnologia al servei de l'aprenentatge, i el document "Programacions i recursos didàctics" recull orientacions per elaborar-les.

En el cas dels instituts escola la coherència de la programació curricular pot comportar una organització amb agrupaments que interrelacionin les diferents etapes educatives.

4 Avaluació

4.1 Criteris generals

En el segon cicle de l'educació infantil, el procediment d'avaluació de l'alumnat i els

documents i requisits formals del procés es regulen a l'[Ordre EDU/484/2009](#), de 2 de novembre. En aquest cicle, l'avaluació s'ha d'entendre com el procés d'observació i anàlisi sistemàtica del procés d'ensenyament-aprenentatge. L'observació és l'eina fonamental per seguir els progressos dels infants. Té com a finalitat recollir informació sobre el seu desenvolupament i, a partir de l'anàlisi, prendre decisions educatives per verificar el grau d'assoliment dels objectius i facilitar l'adaptació de l'ajut pedagògic a les característiques individuals de cada infant.

L'avaluació ha d'estar integrada i contextualitzada en la dinàmica habitual de l'escola (significativa per als infants), ha de ser diversa (que tingui en compte com més fonts d'informació i de contrast millor) i s'ha de produir en un ambient compartit i dinàmic. És imprescindible compartir amb les famílies el progrés dels infants i mostrar la documentació pedagògica que permet analitzar el procés i el recorregut de cadascun.

El Departament d'Educació també posa a disposició dels equips docents la publicació [Orientacions per a l'avaluació. Educació infantil, segon cicle](#), que dona indicacions per incloure-la en la pràctica educativa i inclou un recull sistematitzat dels aspectes susceptibles de ser observats.

En l'educació primària, el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació es regulen a l'[Ordre ENS/164/2016](#), de 14 de juny.

L'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat en l'educació primària ha de ser contínua i global, amb l'observació sistemàtica de l'assoliment dels objectius educatius, integradora de les valoracions de totes les àrees, amb una visió globalitzada del procés d'aprenentatge al llarg de l'etapa i centrada en el desenvolupament i la consolidació de les competències bàsiques. Ha de ser, també, formadora i formativa, amb la finalitat de detectar les dificultats tan bon punt es produeixin, esbrinar-ne les causes i prendre les mesures necessàries a fi que l'alumne o alumna pugui continuar l'aprenentatge amb èxit.

L'alumne o alumna ha d'estar informat en tot moment del seu progrés per orientar el seu rendiment a l'èxit escolar i poder prendre, amb l'ajut dels mestres, decisions per millorar. De la mateixa manera, les famílies han de tenir informació sobre el procés d'aprenentatge dels seus fills i filles, amb referència al nivell exigut, i han de rebre orientacions per ajudar-los a millorar.

Compartir la informació implica que alumnes i famílies disposin dels materials de les activitats que s'han fet que permeten avançar en l'avaluació formativa i formadora com a element clau del procés d'aprenentatge.

Els referents per a l'avaluació, que s'estableixen a l'[article 15](#) del Decret 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, són les competències bàsiques i els criteris d'avaluació de les àrees. Aquests criteris mostren el grau d'assoliment de les competències bàsiques de cada àmbit.

En el cas dels alumnes per als quals es considera que les adaptacions incorporades en la programació ordinària i les mesures de reforç o ampliació previstes són insuficients per a l'assoliment de les competències bàsiques, es poden utilitzar criteris d'avaluació inferiors o superiors als del nivell corresponent. En aquests casos s'ha d'elaborar un pla

de suport individualitzat (PI), que ha d'identificar, com a mínim, els àmbits o les àrees en què s'utilitzaran aquests criteris d'avaluació inferiors o superiors als del nivell corresponent per a l'avaluació de l'alumne o alumna. Aquests criteris d'avaluació s'han d'especificar i informar-ne la família.

Després de cada sessió trimestral de la comissió d'avaluació, el tutor o tutora ha d'informar per escrit els pares, mares o tutors legals de l'alumne o alumna. Els informes escrits són l'element habitual de comunicació; cada centre ha d'elaborar un model propi que reflecteixi els resultats obtinguts en l'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumne o alumna, els aspectes personals i evolutius que es consideri oportú esmentar, les mesures complementàries o de reforç adoptades o previstes, i les orientacions qualitatives que permetin, a les famílies i als alumnes, en col·laboració amb els docents, trobar estratègies per aconseguir millorar-ne els aprenentatges. Altres informacions sobre el seguiment de l'alumne o alumna es poden vehicular per mitjà d'entorns virtuals.

Al final de cada un dels sis cursos de l'etapa s'ha d'avaluar el procés d'assoliment de les competències bàsiques de l'alumnat.

El Departament d'Educació també posa a disposició dels equips docents el recull de materials, [El currículum a l'escola i a l'aula](#), que facilita el debat pedagògic i la reflexió sobre l'avaluació formativa com a element del procés d'aprenentatge de l'alumne o alumna.

4.2 Promoció d'alumnes

Generalment, en finalitzar el curs escolar, els alumnes passen al curs següent i a l'etapa d'educació secundària obligatòria en finalitzar el sisè curs de l'educació primària. En algun cas la comissió d'avaluació pot decidir que un alumne o alumna romangui en el mateix curs si els aprenentatges adquirits o el grau de maduresa no permeten que segueixi amb profit els aprenentatges del curs superior.

Aquesta decisió només es pot adoptar una vegada al segon cicle d'educació infantil i una vegada al llarg de primària, o dues en el cas dels alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu; en aquests casos cal valorar el procés d'assoliment de les competències bàsiques i les repercussions positives i negatives previsibles que pugui tenir la decisió, així com l'opinió dels pares, mares o tutors legals. L'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals poden flexibilitzar la permanència en un nivell en tota l'etapa quan el ritme personal d'aprenentatge i el grau de maduresa adequat així ho aconsellin.

Cal garantir que el o la cap d'estudis o membre que designi l'equip directiu assisteixi a les reunions finals de la comissió d'avaluació de sisè, ja que en aquest curs es valoren els aprenentatges de tota l'etapa.

Així mateix, a partir de l'anàlisi dels resultats globals del grup i del centre, i de les proves d'avaluació facilitades pel Departament d'Educació, cal prendre, si escau, decisions de millora sobre els objectius, la gestió organitzativa i les estratègies

d'ensenyament i aprenentatge que cal aplicar.

4.3 Activitats de reforç d'estiu

L'equip de mestres ha de garantir que l'alumne de sisè que el curs següent ha d'iniciar l'educació secundària obligatòria però no ha assolit satisfactòriament les competències de l'àmbit lingüístic i de l'àmbit matemàtic, durant l'estiu faci activitats de reforç d'aquests àmbits. Al web de la XTEC, secció Currículum i orientació, hi ha el document [Orientacions per a les activitats de reforç d'estiu](#). A l'inici del primer curs d'ESO l'alumne o alumna ha de lliurar les activitats de reforç d'estiu al tutor o tutora perquè es tinguin en compte en l'avaluació inicial i en les posteriors actuacions de reforç.

4.4 Prova diagnòstica

Amb l'objectiu de proporcionar eines als centres per a l'exercici de l'autonomia pedagògica, el Departament d'Educació ha elaborat activitats d'avaluació diagnòstica per a l'alumnat de final de cicle inicial.

Aquestes activitats diagnòstiques tenen un format globalitzador, que integra tots els àmbits per avaluar i que s'emmarca en el context de la realitat propera dels alumnes. S'hi plantegen activitats individuals i de grup, i es proporcionen rúbriques com a instrument d'avaluació.

Aquestes activitats aporten informació sobre el procés d'adquisició de les competències dels i de les alumnes de cicle inicial i es poden utilitzar tant a final del cicle inicial com a l'inici de tercer d'educació primària.

Les activitats diagnòstiques, les guies d'aplicació i reflexió corresponents i els resultats globals de la mostra estan a disposició de tots els centres educatius que vulguin aplicar les activitats al web del [Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu](#).

Així mateix els centres tenen a la seva disposició els recursos de les avaluacions diagnòstiques que s'han aplicat en edicions anteriors al web del [Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu](#) i al web de la [XTEC](#).

4.5 Proves de sisè

Les proves d'avaluació de l'educació primària a sisè es portaran a terme el 4, 5 i 6 de maig de 2021. Tenen com a objectiu avaluar les competències i coneixements bàsics que han d'haver adquirit els i les alumnes al final de l'educació primària per poder seguir el currículum previst per a l'ESO. El resultat de les proves no té efectes ni en l'avaluació final dels alumnes ni en les decisions de pas de curs.

Per aquest motiu, durant aquests dies el centre no ha de programar per a l'alumnat de sisè curs cap activitat fora del centre. Es pot consultar informació complementària

d'aquestes proves al web del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, a l'apartat [Avaluació de sisè d'educació primària](#).

5 Plans de suport individualitzats (PI)

El pla de suport individualitzat (PI) és un document que recull les reflexions i la presa de decisions dels equips docents –amb la col·laboració de la família i la implicació de l'alumne o alumna– sobre la planificació de mesures, actuacions i suports per donar resposta a situacions singulars i complexes de determinats alumnes.

El pla de suport individualitzat s'ha d'elaborar a partir de la programació d'aula o projecte, sempre que sigui possible, i ha de ser una eina àgil i funcional que recull la planificació de mesures i suports, les estratègies metodològiques i els criteris d'avaluació del procés.

La publicació [Orientacions per a l'elaboració del pla de suport individualitzat](#) proporciona elements per elaborar-lo i, paral·lelament, facilita el coneixement de la normativa i els marcs conceptuals que orienten les línies de treball del Departament d'Educació amb relació a l'atenció educativa en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

6 Àmbit lingüístic

La competència lingüística és a la base de tots els aprenentatges, per la qual cosa el sistema educatiu ha de donar als i a les alumnes les competències necessàries per a la comunicació oral, la comprensió lectora i l'expressió escrita en una societat que necessita, cada cop més, parlants plurilingües en un context creixent de diversitat cultural; parlants capaços d'entendre i expressar els missatges que pertoca a cada nivell educatiu, i capaços d'interactuar en diversos contextos comunicatius.

La competència lectora i escrita es relaciona directament amb l'èxit acadèmic, alhora que representa un requisit per participar amb èxit en bona part dels àmbits de la vida adulta. L'aprenentatge de la llengua oral i la seva evolució no es produeixen de manera natural. Molts dels components de la competència oral només es poden aprendre si algú els ensenya directament i, alhora, dona l'oportunitat de participar en situacions comunicatives que en requereixin l'ús.

El Departament d'Educació ha establert com a objectiu estratègic la millora de l'èxit escolar de tots els i les alumnes. La concreció d'aquest compromís s'ha materialitzat, entre d'altres coses, en el desenvolupament de tres programes: [Impuls de la lectura](#) (ILEC), [araESCRIC](#) i [Tenim la paraula](#). També s'inclou en aquesta estratègia la biblioteca escolar.

Els objectius generals de l'ILEC són millorar la competència lectora per augmentar el rendiment acadèmic de l'alumnat i afavorir-ne l'èxit educatiu, aconseguir que els infants i joves assumeixin les seves responsabilitats com a aprenents autònoms amb capacitat per accedir a la informació i al coneixement, fent de la lectura l'eina per a l'aprenentatge

en totes les àrees i matèries del currículum, i formar bons lectors que gaudeixin i aprenguin llegint. Es pot trobar més informació d'aquest programa al web de la [XTEC](#).

El programa araESCRIC es proposa millorar els resultats de la competència escrita de l'alumnat mitjançant processos de reflexió per part dels docents del centre, orientats a la millora de la fonamentació i la coherència, conceptual i metodològica, de la didàctica de l'escriptura. Es pot trobar més informació d'aquest programa al web de la [XTEC](#).

El programa "Tenim la paraula" té com a objectiu millorar les habilitats comunicatives orals dels alumnes perquè puguin expressar pensaments, sentiments, emocions i vivències, i participar activament en la societat.

La llengua oral forma part del concepte d'alfabetització bàsica de la ciutadania. El llenguatge conceptualitza la realitat de manera progressiva i, al llarg dels cicles educatius, n'augmenta l'abstracció, la precisió en el lèxic i la complexitat de la sintaxi. Per construir coneixement, les competències relatives a la comunicació oral no només es poden adquirir de manera espontània i, d'altra banda, perquè la comunicació funcioni com una globalitat, cal treballar els usos formals de la llengua oral de manera explícita.

Per això cal considerar la llengua oral com a objecte d'aprenentatge i centrar-hi bona part de la pràctica docent.

Igualment cal fer una atenció especial a l'ús professional de la llengua oral i actuar: els docents han de ser models lingüístics i dinamitzadors de l'ús oral de la llengua.

L'article 88 de la [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació, prescriu la [biblioteca escolar](#) a tots els centres educatius com espai d'accés a la informació i font de recursos informatius en qualsevol suport, per posar-los a l'abast d'alumnes, docents i comunitat educativa, i com a entorn d'aprenentatge que s'integra en els recursos del centre per a l'ensenyament i l'aprenentatge de les diverses àrees curriculars i especialment de l'hàbit lector.

Aquest recurs ha de:

- formar part del projecte educatiu del centre;
- estar integrat al centre i compromès amb el desenvolupament del currículum de les diverses àrees o matèries i dels altres aspectes del projecte educatiu;
- donar suport a l'aprenentatge dels alumnes i a l'acció docent;
- tenir en compte les famílies com a col·laboradores del despertar de l'hàbit lector dels alumnes.

7 Coordinació entre l'educació primària i l'educació secundària obligatòria

Per garantir una adequada transició de l'alumnat entre l'educació primària i l'educació secundària obligatòria, els equips directius dels instituts i de les escoles d'on procedeixin els alumnes han de planificar les sessions de coordinació necessàries per assegurar la continuïtat i la coherència del procés educatiu i de l'itinerari formatiu, a més d'acordar criteris d'actuació comuns i compartits.

En el marc d'aquesta coordinació, si escau, l'EAP lliura als centres de secundària l'informe de reconeixement de necessitats específiques de suport educatiu dels alumnes per orientar l'atenció educativa. Cal elaborar un pla de suport individualitzat (PI) per donar continuïtat a les mesures i als suports que l'alumne o alumna hagi necessitat al llarg de l'educació primària i a les que es preveu que necessitarà, i també per si se'n proposen d'altres.

8 Atenció educativa a tot l'alumnat

El preàmbul de la [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació exposa la necessitat d'adequar l'activitat educativa per atendre la diversitat d'alumnes i l'assoliment de la igualtat d'oportunitats i en l'accessibilitat.

L'atenció educativa de l'alumnat es regeix pel principi d'inclusió, en què es defineixen els criteris d'organització pedagògica que han de facilitar l'atenció educativa de tots els i les alumnes i, en particular, dels que troben més barreres en l'aprenentatge i la participació, tal com estableix el [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Els valors de la coeducació i els principis de l'escola inclusiva han de tenir un caràcter permanent i transversal en l'àmbit educatiu.

L'atenció educativa als alumnes comprèn el conjunt de mesures i suports destinats a tots i cadascun amb la finalitat d'afavorir-ne el desenvolupament personal i social i perquè avancin en l'assoliment de les competències de cada etapa educativa i la transició a la vida adulta, en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

En els documents de gestió del centre s'han de concretar els acords que fan referència als objectius d'èxit educatiu i a l'atenció de tot l'alumnat i que cal veure reflectits en l'organització del centre i en la pràctica professional dels mestres. En la publicació [De l'escola inclusiva al sistema inclusiu](#), a l'apartat 6, hi ha un conjunt d'elements que pretenen facilitar el diàleg i la presa de decisions per fer camí en aquest procés cap al sistema educatiu inclusiu.

L'atenció a les necessitats educatives de tots els i les alumnes s'ha de plantejar des de la perspectiva global del centre i ha de facilitar la seva participació en els entorns ordinaris de treball.

Els centres han de planificar les mesures i els suports educatius a partir de l'observació dels alumnes i de les seves necessitats, a fi de donar a cadascú el suport adequat i en la intensitat adequada per millorar-ne el nivell competencial.

Totes les mesures i suports han de permetre flexibilitzar el context d'aprenentatge, proporcionar als alumnes estratègies per minimitzar les barreres de l'entorn i garantir el benestar emocional, la convivència i el compromís de tota la comunitat educativa.

Les mesures i els suports per a l'atenció educativa de l'alumnat s'han de preveure en el projecte educatiu del centre (PEC) i en les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC). Cal garantir que els contextos escolars ofereixen les condicions

d'aprenentatge necessàries per desenvolupar les fortaleses dels i de les alumnes, la vinculació amb els aprenentatges, i amb el grup per facilitar-ne l'accés a l'aprenentatge i a la participació, assegurar-ne el progrés.

La concreció de les mesures i suports ha de quedar recollida en els plans de suport individualitzats (PI), sempre que se n'elaborin; hi ha de constar una previsió temporal de les mesures i els suports i en la planificació cal preveure els indicadors d'avaluació que han d'orientar-ne la retirada.

La planificació de l'atenció a l'alumnat a partir de la intensitat de mesures i suports es concreta en el següent:

- Mesures i suports universals
- Mesures i suports addicionals
- Mesures i suports intensius per a alumnes amb necessitats educatives especials.

La planificació d'aquestes mesures i suports en un context d'inclusió comporta el següent:

- Planificar i coordinar les mesures i els suports adoptats pel centre per a l'atenció de tots els i les alumnes.
- L'adopció de mesures i suports addicionals i intensius per a l'atenció a les necessitats específiques de suport educatiu que presenten els alumnes, entre les quals s'han de destacar les derivades del desavantatge educatiu que representen les necessitats educatives especials, els trastorns que condicionen l'aprenentatge, els retards greus de l'aprenentatge, les malalties prolongades i les altes capacitats.
- Les decisions que s'han d'adoptar en la incorporació d'alumnes procedents de sistemes educatius estrangers, en especial quan ja han assolit el domini d'alguna llengua curricular impartida en el sistema educatiu de Catalunya.

En els instituts escola la continuïtat educativa i la coherència pedagògica entre les etapes d'educació primària i d'educació secundària obligatòria són elements que han de formar part de les estratègies de seguiment i atenció previstes en el PEC del centre educatiu.

8.1 Mesures i suports universals

S'inclouen en aquest apartat les mesures i suports adreçats a tots els alumnes, a partir del que estableix el [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària i el [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

Les mesures i suports universals són accions i pràctiques de caràcter educatiu, que proporcionen als alumnes estratègies per facilitar-los l'accés a l'aprenentatge i la participació, garanteixen el seu aprenentatge significatiu i la convivència, el benestar i el compromís de tota la comunitat educativa. Les mesures i els suports universals s'adrecen a tot l'alumnat.

Constitueixen mesures i suports universals qualsevol de les actuacions que permeten al centre crear contextos educatius inclusius: la personalització dels aprenentatges, l'organització flexible, l'avaluació formativa i formadora, els processos d'acció tutorial i orientació, i altres actuacions que contribueixen a l'escolarització i l'educació dels alumnes.

Les mesures i els suports universals s'estableixen en el projecte educatiu del centre i en les normes d'organització i funcionament del centre i han de quedar concretades en les programacions d'aula.

8.1.1 Organització del centre: intervenció dels tutors i d'altres docents i del personal educador i auxiliar

Les escoles han d'organitzar els recursos humans per promoure la inclusió i l'aprenentatge, i les mesures i suports educatius per a tot el grup classe. Un cop cobertes les prescripcions horàries que s'estableixen al currículum dels diferents nivells segons el projecte educatiu del centre, s'han d'utilitzar les hores disponibles restants per atendre les necessitats dels alumnes que tenen més dificultats per aprendre.

Les escoles han de prioritzar que els mestres d'educació especial i els mestres d'audició i llenguatge facin atenció directa a l'alumnat amb necessitats educatives especials en el context de l'aula ordinària. Excepcionalment poden portar a terme fora de l'aula les actuacions intensives previstes en el pla de suport individualitzat de l'alumne o alumna.

El personal de suport educatiu ha de conèixer el pla de suport individualitzat (PI) dels alumnes i ha de tenir per escrit l'horari, el lloc i les activitats que ha de fer, que ha de supervisar per fer els ajustaments necessaris al llarg del curs. La tasca d'aquests professionals ha de promoure l'adquisició de l'autonomia personal, l'autoregulació i l'autodeterminació de l'alumne o alumna en un context de participació en l'activitat de l'aula, minvant o ometent la seva actuació a mesura que l'alumne o alumna adquireix competències.

Si el centre rep recursos i suport d'un centre d'educació especial proveïdor de serveis i recursos (CEEPSIR), el o la professional d'aquest servei té com a finalitat orientar i concretar les actuacions més ajustades a les necessitats educatives dels alumnes i desenvolupar programes específics de suport a la seva escolarització, sempre de manera coordinada amb els equips directius dels centres i els serveis educatius.

Quan el centre participa en algun projecte internacional o en un pla o programa d'impuls al plurilingüisme ha d'afavorir espais de coordinació entre els docents participants, en especial si el projecte incorpora auxiliars de conversa, assistents lingüístics o alguna altra participació internacional d'agents educatius complementaris per estimular el domini de les llengües estrangeres. En aquest cas, cal assignar una persona responsable per fer la tutoria de l'auxiliar o assistent durant tot el temps que duri la seva estada al centre educatiu.

8.1.2 Acció tutorial

L'acció tutorial contribueix al desenvolupament personal i social, al desenvolupament d'una dinàmica positiva en el grup classe i a la implicació de cada alumne o alumna en el procés educatiu i en la dinàmica del centre. Comporta el seguiment individual i col·lectiu dels alumnes en els termes que s'estableixen en el projecte educatiu i les normes d'organització i funcionament del centre, amb la finalitat de contribuir al desenvolupament integral dels alumnes i prestar-los l'orientació personal i acadèmica que els ajudi a assolir la maduresa personal i la integració social.

En el seguiment de l'alumne o alumna s'ha de vetllar especialment per l'assoliment progressiu de les competències bàsiques, per la detecció de les dificultats quan es produeixen i per la coordinació de tots els mestres que incideixen en el mateix infant, per prendre les mesures necessàries perquè pugui continuar el procés d'aprenentatge.

En l'educació primària, una de les hores setmanals disponibles per completar l'organització del currículum es pot destinar a desenvolupar activitats d'acció tutorial amb el grup classe.

Els centres han d'establir els procediments de relació i cooperació amb les famílies i els han de donar informació sobre l'evolució escolar i personal dels seus fills i filles per facilitar-los l'exercici del dret i el compliment del deure de participar i d'implicar-se en el procés educatiu. A aquest efecte, el centre ha de preveure en la programació general anual la planificació d'entrevistes, reunions col·lectives o altres actuacions que consideri oportunes. Aquesta planificació ha de garantir, com a mínim, una entrevista individual a l'inici de l'escolaritat i al llarg del curs, i una de col·lectiva durant el primer trimestre de cada curs.

És propi de la tutoria, sens perjudici de la capacitat d'autoorganització del centre, la realització ordinària d'entrevistes i reunions amb pares, mares o tutors legals, el seguiment de la documentació acadèmica i la coordinació de l'elaboració de les mesures i els suports necessaris per a tots els alumnes.

L'acció tutorial integra les funcions del tutor o tutora, de l'equip docent i les actuacions d'altres professionals.

L'organització del centre ha de preveure, normalment a través de l'equip docent, la planificació, la coordinació i la coherència de les actuacions tutorial al llarg de tota l'etapa, el seguiment de l'aplicació i l'avaluació dels resultats corresponents.

8.1.3 Carta de compromís educatiu

D'acord amb el que disposa l'[article 20](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, els centres han de formular una [carta de compromís educatiu](#), en la què han d'expressar els objectius necessaris per assolir un entorn de convivència i respecte per al desenvolupament de les activitats educatives, amb la participació de la comunitat

escolar i per potenciar la participació de les famílies en l'educació dels fills i filles.

El document "Participació de la comunitat educativa" n'orienta l'organització i la gestió als centres.

8.1.4 Projecte de convivència

Recollint els principis de la [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació i de la [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació, el [projecte de convivència](#) és el document que engloba el conjunt d'accions encaminades a l'aprenentatge de la convivència en el centre educatiu i, per tant, recull les intervencions que el centre educatiu desenvolupa per capacitar l'alumnat i la resta de la comunitat educativa per fomentar-ne la convivència i la gestió positiva de conflictes, i el plantejament del centre en la manera de treballar el desenvolupament personal i col·lectiu de cada alumne o alumna.

Aquestes accions poden anar adreçades a millorar la convivència a l'aula, al centre o a l'entorn, amb el benentès que la permeabilitat entre aquests tres àmbits d'intervenció afavoreix la transferència d'aprenentatges, valors, creences, actituds i hàbits relacionals.

També recull els mecanismes que el centre estableix a l'hora de resoldre els conflictes que es produeixen en els tres àmbits esmentats (aula, centre i entorn) i de crear una atmosfera de treball i convivència segura i saludable, especialment rellevant per als alumnes i els grups més vulnerables, amb necessitats educatives específiques: alumnes amb discapacitat, alumnes amb trastorns de la conducta, alumnes nouvinguts, etc. El document "Convivència i clima escolar" n'orienta l'organització i la gestió als centres.

Els processos d'acollida, entesa en un sentit ampli, mereixen una atenció especial dins el projecte de convivència del centre, perquè poden esdevenir un element clau per a la creació de vincles, per establir un bon clima relacional i per afavorir la implicació de totes les persones del centre.

L'acollida i la inclusió de tots els alumnes ha de ser una de les primeres responsabilitats i dels primers objectius del centre educatiu i dels professionals que hi treballen.

Per aconseguir aquest objectiu, el centre ha de concretar les actuacions que posa en marxa per facilitar l'adaptació dels alumnes i de les famílies que s'hi acaben d'incorporar. Aquestes orientacions fan referència, sobretot, a l'acollida de l'alumnat que inicia l'escolarització, d'aquell que té necessitats educatives especials, i d'aquell que prové d'altres països i que ha de portar a terme un procés d'adaptació emocional, escolar i d'aprenentatge de la llengua.

El centre ha de donar una resposta personalitzada a aquests alumnes per garantir-ne el benestar, l'accés al currículum i als processos de socialització, a més d'establir els criteris metodològics i els materials curriculars que faciliten la participació a les aules ordinàries des del primer moment.

Correspon al centre determinar les actuacions que es duran a terme per atendre les

necessitats educatives d'aquests alumnes i les seves famílies.

8.1.5 Comissió d'atenció a la diversitat

L'[article 91](#) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, estableix que entre els elements que ha de contenir el projecte educatiu del centre hi ha els procediments d'inclusió de l'alumnat, a més de les altres actuacions que caracteritzen el centre, com són les prioritats i els plantejaments educatius i l'aplicació dels criteris d'organització pedagògica.

Cada centre ha d'establir els principis per a l'atenció educativa de tot l'alumnat.

L'article 6 del [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema inclusiu, regula que el centre ha de constituir la comissió d'atenció a la diversitat (CAD) o òrgan equivalent, com a estructura organitzativa del centre per proposar l'organització i la gestió de les mesures i els suports per atendre tots els alumnes, fer-ne el seguiment i l'avaluació per ajustar aquestes mesures i suports a les seves necessitats.

Un cop constituïda la comissió d'atenció a la diversitat o òrgan equivalent, en els centres públics l'ha de presidir el director o directora o un altre membre de l'equip directiu i, en els centres privats, qui designi el o la titular, amb criteris d'analogia.

Llevat que el centre aprovi una composició equivalent, convé que integrin la comissió d'atenció a la diversitat:

- el director o directora o un altre membre de l'equip directiu;
- els i les mestres que donen suport intensiu a l'alumnat (mestres d'educació especial, mestres d'audició i llenguatge i els professionals del SIEI, si n'hi ha);
- un o una docent amb responsabilitats en la coordinació de llengua, interculturalitat i cohesió social del centre;
- altres mestres que el centre consideri convenient;
- el o la professional de l'equip d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP) que intervé en el centre.

Corresponen a la comissió d'atenció a la diversitat, entre altres funcions:

- concretar els criteris i les prioritats per a l'atenció educativa de tot l'alumnat;
- organitzar, ajustar i fer el seguiment dels recursos de què disposa el centre per atendre tot l'alumnat i de les mesures i suports adoptats;
- fer el seguiment de l'evolució de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu;
- planificar el suport complementari en funció de les necessitats dels alumnes;
- donar el vistiplau als plans de suport individualitzats que ha d'aprovar el director o directora i fer-ne el seguiment;
- coordinar de les mesures i els suports addicionals i intensius del centre.

8.2 Mesures i suports addicionals

S'inclouen en aquest apartat les mesures i suports adreçats als alumnes a partir del que estableix el [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària i el [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

Les mesures i els suports addicionals són actuacions educatives que permeten ajustar la resposta pedagògica de forma flexible i temporal, focalitzant la intervenció educativa en aquells aspectes del procés d'aprenentatge i desenvolupament personal que poden comprometre l'avenç personal i escolar.

Han de cercar la màxima participació en les accions educatives del centre i de l'aula, i s'han de vincular a les mesures i als suports universals previstos en el centre.

Les mesures i els suports addicionals s'estableixen en el projecte educatiu del centre i es concreten en les programacions d'aula, i consten en l'expedient i en l'historial acadèmic de l'alumne o alumna i en el pla de suport individualitzat dels alumnes que en tenen. En els centres públics, les mesures addicionals han de preveure necessàriament el suport escolar personalitzat (SEP).

8.2.1 Suport en la realització d'activitats

Per avançar en un sistema educatiu inclusiu, la planificació de les activitats d'aprenentatge ha de tenir en compte la diversitat de l'alumnat i preveure estratègies que n'afavoreixin la participació. El fet de disposar de suports personalitzats en el desenvolupament de les activitats ordinàries afavoreix un enfocament normalitzador de l'atenció inclusiva a les necessitats de l'alumnat. A l'educació primària és important focalitzar el suport personalitzat en el desenvolupament de les activitats que afavoreixen els aprenentatges clau de la llengua oral, la lectura, l'escriptura i les habilitats matemàtiques. És important detectar les necessitats de l'alumnat al més aviat possible per tal de preveure el suport en la superació de les dificultats.

Concretament, cal un suport personalitzat que doni resposta a la necessitat d'actuar de manera proactiva i detectar les necessitats de l'alumnat al més aviat possible, a fi d'ajustar i agilitzar les actuacions pertinents en cada cas. Una actuació amb un suport immediat als alumnes ajuda en bona mesura que avancin en els aprenentatges clau de la llengua oral, la lectura, l'escriptura i les habilitats matemàtiques.

El suport personalitzat s'ha de concretar durant l'últim curs del segon cicle de l'educació infantil i l'educació primària, i ha de ser flexible, temporal i preventiu per atendre els diversos ritmes d'aprenentatge dels alumnes. Cal començar la intervenció tan bon punt s'identifiquin les necessitats educatives, atès que l'actuació preventiva és la que té més possibilitats d'èxit. El suport s'hauria d'oferir per al desenvolupament de les activitats.

8.2.2 Atenció a l'alumnat nouvingut i a l'alumnat d'origen estranger que necessiten suport lingüístic i social per accedir al currículum

L'aula d'acollida té la finalitat primera de proporcionar a l'alumnat nouvingut el nivell de competència lingüística que li permeti interactuar amb l'entorn escolar i social. Per seguir el currículum, l'alumnat d'origen estranger necessita, a més d'aquest llenguatge comunicatiu, un llenguatge acadèmic específic de les àrees curriculars. La incorporació dels alumnes procedents de sistemes educatius estrangers en qualsevol dels cursos de l'educació primària té com a referents l'edat, els coneixements i les possibilitats de progrés que el centre observa en el procés d'acollida.

Per donar resposta a totes aquestes necessitats d'accés al currículum calen, a més de les aules d'acollida, actuacions a favor de l'èxit escolar que estiguin relacionades amb el suport lingüístic i social a l'alumnat d'origen estranger que, incorporat plenament a l'aula ordinària, encara necessita suports específics per seguir el currículum. En aquest sentit, el [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, d'atenció a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu inclou tant l'aula d'acollida com el suport lingüístic com a part de les mesures i suports addicionals que poden necessitar els alumnes en funció de les seves necessitats específiques. Com a mesura i suport addicional, l'aula d'acollida pot ser també un recurs organitzat i gestionat a partir dels recursos propis de cada centre, i cal establir aquesta acció en el projecte educatiu del centre.

Per tant, en funció de les característiques dels alumnes d'origen estranger, els centres han de donar la resposta organitzativa més adequada per garantir-los l'aprenentatge de la llengua, l'accés al currículum i als processos de socialització, i han establir els criteris metodològics i els materials curriculars que els facilitin la integració a les aules ordinàries des del primer moment.

Correspon al centre determinar les actuacions que cal dur a terme per atendre les necessitats educatives d'aquests alumnes, així com les formes organitzatives i els criteris metodològics que es considerin més apropiats en cada cas.

Alumnat nouvingut

Es consideren alumnes nouvinguts aquells alumnes de nacionalitat estrangera que s'incorporen per primera vegada al sistema educatiu en un moment posterior a l'inici de l'educació primària, en els darrers vint-i-quatre mesos o, excepcionalment, quan s'hi han incorporat en els darrers trenta-sis mesos i procedeixen d'àmbits lingüístics i culturals molt allunyats del català.

Davant el xoc emocional que en aquest alumnat pot representar l'arribada a un entorn social i cultural completament nou, el centre ha de preveure mesures específiques perquè se sentin ben acollits i percebin respecte envers la seva llengua i cultura. Cal organitzar els recursos i les estratègies adequats perquè, al més aviat possible, segueixin amb normalitat la programació de l'aula i adquireixin autonomia personal dins l'àmbit escolar o social.

Acollida i inclusió de l'alumnat nouvingut

L'acollida i la inclusió escolar de tot l'alumnat ha de ser de les primeres responsabilitats i primers objectius del centre educatiu i dels professionals que hi treballen. Per aconseguir-ho, particularment pel que correspon a l'alumnat nouvingut, correspon al centre educatiu:

- Proporcionar a les famílies la informació adequada sobre el sistema escolar a Catalunya: funcionament del centre, tractament i ús de les llengües, recursos al seu abast, tant pel que fa al centre com a l'entorn; possibilitat de sol·licitud d'ajuts; procés d'inclusió escolar i social de l'alumne o alumna al centre; adquisició dels aprenentatges, etc.
- Garantir una comunicació eficient amb la família per copsar les necessitats de l'alumne o alumna (físiques, afectives, emocionals, cognitives, socials, etc.). El centre pot utilitzar el servei de traducció i sol·licitar la presència d'un traductor o intèrpret quan l'infant i la família desconeguin les dues llengües oficials a Catalunya. Tant les entrevistes inicials com el seguiment poden fer-se en sessions individuals o en grup. Els centres educatius disposen d'un espai web, [Notes per a la comunicació amb les famílies](#), amb recursos en diverses llengües per facilitar la comunicació amb les famílies.
- Fer l'avaluació inicial de l'alumne o alumna utilitzant la llengua familiar o d'escolarització prèvia, en la mesura que sigui possible. Existeix un espai web, [Avaluació inicial](#), amb proves d'[Avaluació inicial](#), en les llengües d'origen més freqüents en el nostre sistema educatiu.
- Vetllar per una correcta adscripció de nivell i grup, preferentment al que li correspongui per l'edat o a un nivell inferior com a màxim.
- Garantir el traspàs d'informació al tutor o tutora i a l'equip docent.
- Atendre les necessitats afectives, emocionals i relacionals derivades dels processos migratoris i reforçar la tutoria per potenciar l'autoestima i proporcionar l'orientació escolar necessària.
- Afavorir el manteniment de la llengua familiar en els àmbits que li són propis, per tal de posar en valor i reconèixer la diversitat lingüística i cultural com una riquesa col·lectiva de la comunitat educativa.

Aula d'acollida

L'aula d'acollida és un suport addicional adreçat a l'alumnat nouvingut. És un punt de referència i un marc de treball obert amb una interacció constant amb la dinàmica del centre; ha de permetre una atenció emocional i curricular personalitzada i l'aprenentatge intensiu de la llengua catalana, a més de proporcionar l'atenció adequada a les necessitats i progressos relacionals i lingüístics a l'alumnat nouvingut, com a complement del treball del seu grup classe.

La metodologia de l'aula d'acollida ha de tenir en compte l'organització dels aprenentatges de manera globalitzada, l'existència d'activitats funcionals, el foment del treball cooperatiu i l'establiment de relacions personals positives, sempre tenint com a punt de referència ajudar l'alumnat a accedir al currículum de cada àrea en les millors

condicions possibles.

És convenient que l'horari de l'aula d'acollida no interfereixi en el de les àrees que l'alumne o alumna nouvingut pot compartir amb els companys de l'aula ordinària amb similars oportunitats d'èxit, i que la durada de l'assistència disminueixi a mesura que avanci en el seu aprenentatge. Cal la interacció amb la resta d'alumnes del grup classe per facilitar el seu procés de socialització.

Cap alumne o alumna no ha d'estar totes les hores lectives a l'aula d'acollida. Una opció recomanable és que hi faci, com a màxim, la meitat de l'horari lectiu setmanal. El pas dels alumnes nouvinguts a l'aula ordinària demana molta coordinació entre els docents i una atenció educativa que n'incrementi progressivament els aprenentatges, però amb el suport suficient per assegurar-ne l'èxit escolar.

Pel caràcter obert de l'aula d'acollida, els alumnes han de poder incorporar-s'hi en qualsevol moment del curs, i també s'ha de poder decidir la reincorporació d'un alumne o alumna a l'aula ordinària en el moment que es consideri més adient.

El nombre de mestres que intervenen a l'aula d'acollida ha de ser reduït.

El recurs de l'aula d'acollida ha d'estructurar-se de manera flexible, en funció de les necessitats de l'alumnat que ha d'atendre, i ha de tenir en compte la cultura organitzativa pròpia de cada centre; això implica la possibilitat d'atendre alumnes en grups diversos, en funció de l'escolarització prèvia, la llengua d'origen o altres característiques determinants de necessitats educatives específiques diferenciades. Es recomana que el nombre màxim d'alumnes que treballen simultàniament en cada grup sigui uns 12.

És important recordar que l'usuari habitual de l'aula d'acollida ha de ser l'alumnat nouvingut que s'ha incorporat al centre a partir del tercer curs d'educació primària.

Convé que els docents responsables de l'aula d'acollida tinguin experiència docent i domini de les tecnologies de la informació i la comunicació. Haurien de ser, preferentment, persones amb destinació definitiva al centre i que tinguin acreditat el perfil d'immersió i suport lingüístic. D'entre aquests docents, el director o directora del centre ha de nomenar-ne un tutor o tutora responsable; a més, si cal, s'ha de preveure un assessorament i un pla de formació específic per als docents que intervenen en aquesta aula.

Correspon al tutor o tutora del grup classe ordinari, com a responsable del seguiment de l'alumnat, vetllar especialment per l'assoliment progressiu de les competències bàsiques de l'alumne o alumna que assisteix durant part de l'horari escolar a l'aula d'acollida i per la coordinació, a aquest efecte, amb el tutor o tutora d'aquesta aula.

Personalització del currículum per a l'alumnat nouvingut

L'aprenentatge de la llengua vehicular de l'escola és una de les primeres necessitats de l'alumne o alumna que, sense conèixer-la, s'incorpora als centres educatius de Catalunya. Per això, a més de les activitats docents dedicades directament a l'ensenyament de la llengua catalana, tota la comunitat educativa ha de vetllar especialment per facilitar-ne l'aprenentatge.

D'acord amb el [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, d'atenció a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, l'especificitat del procés d'aprenentatge de l'alumnat nouvingut que s'incorpora tardanament al sistema educatiu fa necessària l'elaboració d'un pla de suport individualitzat (PI). Per a més informació, vegeu l'apartat del [Pla de suport individualitzat \(PI\)](#) del web de la XTEC.

El pla de suport individualitzat ha de recollir la informació obtinguda amb l'avaluació inicial dels alumnes nouvinguts; ha de prioritzar les necessitats educatives que cal treballar i ha d'establir els mecanismes de planificació, seguiment i avaluació de la personalització de l'aprenentatge, la qual cosa ha de permetre que s'incorporin plenament, al més aviat possible i amb els suports necessaris, a la dinàmica habitual de l'aula ordinària. I tot això s'ha de fer tenint en compte la diversitat dels alumnes, la corresponsabilitat de tots els agents que intervenen en el seu aprenentatge i l'aplicació de criteris de coherència pel que fa a la planificació curricular de les àrees.

El pla de suport individualitzat per a l'alumna o alumna nouvingut ha d'incloure la justificació de la proposta en funció de les seves necessitats, les mesures i suports que afavoreixen l'assoliment de les competències bàsiques, la proposta curricular i els emplaçaments en què es durà a terme, així com els criteris per al seguiment i l'avaluació dels aprenentatges.

Cal preveure la dotació dels suports necessaris amb tots els recursos del centre per als alumnes amb una escolarització prèvia deficient o irregular.

Els centres, en assignar les responsabilitats d'elaboració i actualització del pla de suport individualitzat de l'alumna o alumne nouvingut que s'incorpora al centre, han de preveure la col·laboració dels docents o altres especialistes d'orientació educativa i de l'EAP si les dificultats d'un infant comporten necessitats educatives especials.

Avaluació de l'alumnat nouvingut

L'avaluació dels processos d'aprenentatge dels alumnes nouvinguts s'ha de dur a terme amb relació als criteris d'avaluació recollits al seu pla de suport individualitzat. Els i les alumnes de nacionalitat estrangera que s'incorporen al sistema educatiu a Catalunya per primera vegada durant el segon o el tercer trimestre del curs escolar i que no tenen com a llengua familiar cap de les llengües oficials a Catalunya, a proposta de la direcció del centre i amb l'autorització de la direcció dels serveis territorials, temporalment poden no ser avaluats d'algunes àrees, tal com estableix l'[Ordre ENS/164/2016](#), de 14 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària.

Tutoria de l'aula d'acollida

El tutor o tutora de l'aula d'acollida és el referent més clar per als alumnes nouvinguts, però és responsabilitat de tota la comunitat escolar la resposta que se'ls ofereix perquè s'integrin plenament al centre.

És desitjable que el tutor o tutora de l'aula d'acollida sigui un mestre o mestra amb destinació definitiva en el centre i que tingui acreditat el perfil d'immersió i suport lingüístic. Excepcionalment, la designació pot recaure en un mestre o mestra que hi

exerceix transitòriament o provisionalment, quan així ho decideixi motivadament el director o directora del centre.

Tota la jornada lectiva del tutor o tutora de l'aula d'acollida s'ha de dedicar prioritàriament a la docència amb l'alumnat nouvingut.

Corresponen al tutor o tutora de l'aula d'acollida les funcions següents:

- Coordinar l'avaluació inicial i col·laborar en l'elaboració dels plans de suport individualitzats, d'acord amb les necessitats educatives de cada un dels alumnes respecte al seu procés d'ensenyament i aprenentatge.
- Gestionar l'aula d'acollida: planificar recursos i actuacions, programar les seqüències d'aprenentatge, aplicar les metodologies més adequades i avaluar processos i resultats.
- Aplicar metodologies i estratègies d'immersió lingüística per a l'adquisició de la llengua catalana.
- Facilitar, en la mesura que sigui possible, l'accés de l'alumnat nouvingut al currículum del seu nivell.
- Promoure la integració de l'alumnat nouvingut a les aules ordinàries de referència.
- Col·laborar en la sensibilització i introducció de l'educació intercultural en el procés educatiu de l'alumnat nouvingut.
- Coordinar-se amb els docents responsables de llengua, interculturalitat i cohesió social del centre (CLIC) o figures equivalents i amb els professionals especialistes dels serveis educatius (ALIC).
- Participar en les reunions dels equips docents i comissions d'avaluació, per coordinar actuacions i fer el seguiment dels alumnes a fi d'assegurar la coherència educativa.

Alumnat d'origen estranger que necessita suport lingüístic i social

Els i les alumnes d'origen estranger no es poden considerar estrictament nouvinguts; les seves necessitats específiques deriven de les limitacions en el domini de la llengua vehicular necessari per accedir als aprenentatges i en la possible manca de referents culturals i de coneixements previs que els permetin seguir amb normalitat els continguts curriculars. En concret, l'alumnat d'origen estranger que pot necessitar suport lingüístic i social és el que es troba en alguna de les situacions següents:

- Alumnes de primer i segon de primària no castellanoparlants que han iniciat l'escolarització a Catalunya però que tenen un coneixement molt limitat de les llengües oficials i que, per tant, necessiten un suport específic en l'àmbit lingüístic i relacional, especialment pel que fa a la llengua oral.
- Alumnes de cicle mitjà i cicle superior de primària no castellanoparlants que s'han incorporat tardanament al sistema educatiu i no tenen com a llengua familiar cap de les llengües oficials de Catalunya. Tot i que es tracti d'alumnes que han superat els dos anys o, excepcionalment, els tres anys d'estada a l'aula d'acollida, encara es troben en procés d'assolir el domini del llenguatge acadèmic que es necessita

per accedir al currículum.

- Alumnes de cicle mitjà i cicle superior de primària d'origen estranger que, tot i haver estat escolaritzats a Catalunya en algun moment, han fet posteriorment part de l'escolarització en un altre sistema educatiu.

Alumnat d'origen estranger que s'incorpora al sistema educatiu de Catalunya a l'ensenyament obligatori

En el cas dels alumnes d'educació infantil d'origen estranger, es considera que els objectius previstos al currículum, com ara l'estimulació de la llengua oral i la descoberta del codi lectoescriptor, ja donen resposta a les seves necessitats. No obstant això, també es proposen estratègies específiques de suport per a aquesta etapa, especialment pensades per a alumnes que provenen de famílies no castellanoparlants.

L'objectiu principal per a aquests alumnes ha de ser el de proporcionar-los les capacitats perquè puguin seguir de manera normalitzada el currículum. Per tant, correspon al centre educatiu el següent:

- Informar la família de com pot intervenir en la millora dels aprenentatges dels alumnes i en la seva participació social (activitats extraescolars, biblioteques públiques, activitats de lleure, etc.).
- Avaluar i fer un seguiment del nivell de competència comunicativa dels alumnes, de manera que es puguin atendre les seves necessitats a partir del domini de la llengua vehicular que demostrin.
- Afavorir i accelerar el procés d'adquisició de les competències lingüístiques, tant pel que fa al llenguatge comunicatiu com a la llengua d'ús acadèmic, ja que l'objectiu és que els i les alumnes millorin alhora el domini de la llengua i l'assoliment dels continguts curriculars de totes les àrees.
- Atendre, a més de les necessitats lingüístiques, les necessitats afectives, emocionals, cognitives i educatives que puguin derivar de la incorporació tardana al centre o d'iniciar l'escolaritat sense tenir la suficient competència en la llengua vehicular dels aprenentatges i que poden comportar risc d'exclusió.

Suport lingüístic i social

Aquest suport és, d'acord amb el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, d'atenció a l'alumnat d'origen estranger en el marc d'una escola inclusiva, una mesura addicional per donar resposta a les necessitats educatives específiques dels alumnes que es troben en alguna de les situacions esmentades en el punt anterior; en conseqüència, s'adreça a facilitar el treball de les àrees i a millorar el domini de la llengua, d'acord amb el marc curricular de referència que s'estableix per a la resta d'alumnes de la seva edat i grup ordinari, en què es prioritza l'adquisició de les habilitats comunicatives.

El suport lingüístic i social s'implementa mitjançant el suport a les activitats programades a l'aula ordinària i, per tant, s'ha de basar en la cooperació i la informació compartida entre els docents de l'equip que atén l'alumne o alumna, per proporcionar un entorn on els alumnes puguin assolir els coneixements de la llengua d'aprenentatge

i els continguts de les àrees, i consolidar els espais de relació i integració escolar i social.

És responsabilitat de tot l'equip docent:

- Avaluar el nivell de domini de la llengua dels alumnes que necessiten suport lingüístic i social.
- Col·laborar en l'elaboració dels plans de suport individualitzats i, si escau, d'acord amb les necessitats educatives de cada un dels alumnes respecte al seu procés d'ensenyament i aprenentatge i d'integració social.
- Participar en la gestió i organització del suport lingüístic, conjuntament amb els òrgans de direcció i la resta de docents del centre.
- Programar els suports i aplicar les metodologies més adequades per afavorir l'accés al currículum i la millora del domini de la llengua vehicular dels aprenentatges.
- Aplicar i promoure enfocaments basats en l'aprenentatge integrat de llengua i continguts.
- Promoure la participació de l'alumnat d'origen estranger en totes les activitats del centre i la participació en activitats educatives de lleure educatiu de l'entorn.
- Col·laborar en la sensibilització i introducció de l'educació intercultural en el centre educatiu.
- Valorar i reconèixer les llengües familiars dels alumnes i la diversitat lingüística.
- Facilitar la construcció d'identitats múltiples.
- Coordinar-se amb els docents responsables de llengua, interculturalitat i cohesió social del centre (CLIC) o figures equivalents i amb els professionals especialistes dels serveis educatius (ALIC).
- Participar en les reunions dels equips docents i comissions d'avaluació, per coordinar actuacions i fer el seguiment dels alumnes per assegurar la coherència educativa.

Els continguts lingüístics que cal prioritzar són els següents:

- Els recursos que permeten a l'interactuar en les situacions habituals a l'escola.
- Les estructures discursives pròpies de les àrees relacionades amb les habilitats cognitives (descriure, argumentar, sintetitzar, etc.).
- Les habilitats relacionades amb la comprensió i l'expressió orals i escrites. En el cicle inicial s'ha de prioritzar el treball de la llengua oral.
- El vocabulari clau relacionat amb els àmbits de coneixement.
- Les dificultats associades a les diferències de referents culturals i a la manca de coneixements previs que calen per adquirir coneixements nous.

A més del coneixement de les àrees, l'alumne o alumna ha de progressar en el coneixement de la llengua amb l'objectiu final que pugui utilitzar-la en totes les activitats d'aprenentatge i en tots els entorns (dins i fora de l'escola) de forma autònoma i sense suports específics. En aquest sentit, cal potenciar la llengua d'ús, facilitant la

participació d'aquests alumnes en activitats en llengua catalana de l'entorn.

D'altra banda, l'èxit educatiu d'aquests alumnes depèn, en part del plantejament inclusiu del centre i, per tant, cal avançar cap a un enfocament intercultural on siguin visibles tots els alumnes i es puguin sentir reconeguts.

Els centres que desenvolupen activitats extraescolars per a l'aprenentatge de llengües i cultures dels alumnes (àrab, xinès, romanès, portuguès, etc.) han de preveure espais de coordinació entre el professorat del centre i el que imparteix aquestes activitats amb l'objectiu de vetllar per una metodologia comuna, pel reconeixement de les llengües d'origen i per la contribució al desenvolupament de la consciència intercultural dels alumnes i del respecte a la diversitat.

Des d'un plantejament intercultural, els aspectes que cal tenir en compte a l'hora de la planificació didàctica són els següents:

- El bagatge lingüístic i cultural de l'alumnat.
- La visibilitat en les activitats de la pluralitat cultural de l'aula.
- El respecte a la diferència en un marc de valors comuns.
- El desenvolupament d'identitats múltiples.

El suport lingüístic i social s'estructura en funció de les característiques de l'alumnat que s'han d'atendre i d'acord amb la cultura organitzativa de cada centre. Cal preveure la continuïtat, si escau, de l'aula d'acollida amb les actuacions de suport lingüístic i social.

Són formes organitzatives per proporcionar suport lingüístic i social la docència compartida, els agrupaments flexibles reduïts, l'atenció individualitzada i la tutoria entre iguals, entre d'altres. Si s'organitzen agrupaments d'alumnes fora de l'aula ordinària, es recomana que el nombre d'alumnes del grup no sigui superior a 10. En cap cas, aquesta modalitat pot suposar que l'alumne o alumna rebi més del 20 % de l'horari lectiu fora de l'aula ordinària ni que faci més de la meitat de les hores d'una àrea fora d'un grup ordinari.

Les metodologies i estratègies docents són les pròpies dels programes d'immersió, el tractament integrat de llengua i continguts i, en general, totes les que s'orienten a proporcionar suports complementaris per aconseguir que l'alumnat que no té com a llengua familiar la llengua de l'escola assoleixi uns mateixos objectius. Les activitats d'aprenentatge cooperatiu són especialment adequades en aquest context, ja que afavoreixen la interacció entre iguals, el desenvolupament de les habilitats socials i permeten que els alumnes treballin activitats diferents, però amb objectius comuns.

Igualment són adequades les actuacions que s'adrecen a avançar els continguts que es treballaran a l'aula ordinària.

Es poden trobar orientacions i recursos per proporcionar suport i el seguiment de l'alumnat d'origen estranger a l'apartat [Suport lingüístic i social](#) del web de la XTEC.

Personalització del currículum per a l'alumnat que rep suport lingüístic i social

L'especificitat del procés d'escolarització de l'alumnat d'origen estranger, en què els

infants tenen la necessitat de consolidar l'aprenentatge de la llengua vehicular i alhora adquirir els continguts de les àrees, pot fer necessària l'elaboració d'un pla de suport individualitzat.

El pla de suport individualitzat ha de recollir la informació obtinguda en la valoració del nivell de les competències lingüístiques de l'alumne o alumna d'origen estranger, ha de prioritzar les necessitats educatives que cal treballar i ha d'establir els mecanismes de planificació, seguiment i avaluació del procés d'aprenentatge, la qual cosa li ha de permetre seguir el currículum ordinari de manera autònoma al més aviat possible. Tot això s'ha de fer tenint en compte la diversitat dels alumnes, la corresponsabilitat de tots els agents que intervenen en l'aprenentatge i l'aplicació de criteris de coherència pel que fa a la planificació curricular de les àrees.

Els centres, en elaborar i actualitzar el pla de suport individualitzat de l'alumne o alumna d'origen estranger que s'incorpora al centre, han de preveure la col·laboració dels docents o altres especialistes d'orientació educativa i de l'EAP, si les dificultats d'un alumne o alumna comporten necessitats educatives especials.

Avaluació de l'alumnat que rep suport lingüístic i social

8.2.3 Atenció als alumnes que pateixen malalties prolongades

La [Resolució EDU/3699/2007](#), de 5 de desembre, aprova les instruccions per establir el procediment perquè l'alumne o alumna que pateix malalties prolongades pugui rebre atenció educativa domiciliària per part de docents del Departament d'Educació.

Els infants o joves que a causa d'una malaltia requereixen hospitalització i no poden seguir temporalment els estudis en el centre educatiu, poden rebre atenció educativa a les aules hospitalàries dels hospitals generals amb llits de pediatria, on se'ls ofereixen activitats específiques adaptades a l'estat clínic i al temps d'estada. L'objectiu d'aquesta atenció és fomentar el desenvolupament integral, donar continuïtat al procés d'aprenentatge i facilitar el retorn a l'escola un cop hagin rebut l'alta mèdica.

Així mateix, en els períodes de convalescència superiors als 30 dies, l'alumne o alumna pot rebre atenció educativa a domicili. En aquest supòsit, cal garantir la permanència d'un membre de la família durant aquesta atenció. El o la docent que fa l'atenció domiciliària s'ha de coordinar amb el mestre o mestra del centre que tutela el procés d'aprenentatge i, si convé, amb els docents del centre hospitalari, amb la finalitat de fer el seguiment de l'alumne o alumna.

8.3 Mesures i suports intensius per a l'alumnat amb necessitats educatives especials

S'inclouen en aquest apartat les mesures i suports que s'adrecen als alumnes, a partir del que estableix el [Decret 119/2015](#), d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària i el [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el

marc d'un sistema educatiu inclusiu.

Les mesures i els suports intensius són actuacions educatives extraordinàries adaptades a la singularitat de l'alumnat amb necessitats educatives especials, que permeten ajustar la resposta educativa de forma transversal, amb una freqüència regular i sense límit temporal. Han de cercar la màxima participació en les accions educatives del centre i de l'aula, han de facilitar al docent estratègies d'atenció als alumnes i s'han de sumar a les mesures universals i addicionals del centre. Sempre que s'apliquin mesures i suports intensius cal elaborar un pla de suport individualitzat (PI).

Les mesures i els suports intensius s'estableixen en el projecte educatiu del centre i es concreten en el pla de suport individualitzat de l'alumne o alumna, i han de constar en l'expedient acadèmic.

8.3.1 Suports intensius per a l'escolarització inclusiva (SIEI)

Els suports intensius per a l'escolarització inclusiva (SIEI) són dotacions extraordinàries de professionals que s'incorporen en les plantilles d'escoles, centres d'educació secundària i instituts-escola, com a recursos intensius i conjunturals que se sumen a les mesures i suport universals i addicionals de què els centres ja disposen.

Contribueixen a l'escolarització dels i de les alumnes amb necessitats educatives especials derivades de limitacions molt significatives, tant en el funcionament intel·lectual com en la conducta adaptativa, que requereixen al llarg de tota la seva escolaritat de mesures i suports intensius per poder relacionar-se, participar i aprendre en entorns ordinaris del centre i de la comunitat on viuen. Els SIEI poden atendre un mínim de cinc alumnes i un màxim de deu.

En el cas que el centre disposi d'aquest recurs, el Departament d'Educació assigna el nombre de professionals adients per a l'atenció dels alumnes.

Aquests professionals, juntament amb el mestre o mestra d'educació especial, el mestre o mestra d'audició i llenguatge, com a equip de mestres especialistes de suport a la inclusió, han de col·laborar en la creació d'entorns d'aprenentatge valuosos per a tots els alumnes, i especialment per als que presenten necessitats específiques de suport educatiu.

La proposta d'escolarització respon a l'informe de l'EAP de reconeixement de necessitats específiques de suport educatiu per a l'alumnat escolaritzat des de segon cicle d'educació infantil fins a quart d'educació secundària obligatòria.

La proposta de suport SIEI orienta la intensitat de suport i la resposta educativa que queda recollit en el pla de suport individualitzat.

L'atenció dels alumnes que reben aquest suport és responsabilitat de tot l'equip docent i en concret del tutor o tutora del grup de referència. L'alumne o alumna ha d'anar al seu grup de referència, i és aquest espai que ha d'adaptar-se a la necessitat de l'alumne o alumna entenent que el lloc natural d'aprenentatge dels alumnes amb suport

intensiu a l'educació inclusiva (SIEI) és l'aula ordinària. És en aquest context i en funció de les necessitats detectades que cal planificar la intensitat i el tipus de suport que necessita.

El fet de disposar puntualment, com a recurs, d'un espai específic o compartit de grup reduït ha d'anar acompanyat d'una planificació que justifiqui la tasca educativa vinculada a l'activitat ordinària i planificar el moment de la retirada de la mesura.

Els centres amb SIEI han de:

- incorporar aquest nou recurs en el projecte educatiu del centre;
- establir, mitjançant l'equip directiu, criteris de pràctiques de referència per a tots els professionals que intervenen en els alumnes;
- planificar i garantir l'acollida de l'alumnat que rep aquest suport (de nova incorporació) i les seves famílies així com dels nous professionals dins del pla d'acollida del centre;
- assegurar que el tipus i la intensitat de les mesures i suports que el centre concreta garanteix la presència, participació i aprenentatges valuosos de tot l'alumnat amb NEE en el marc del seu grup classe i en la vida del centre;
- afavorir que els suports dins l'aula en les activitats d'aprenentatge es planifiquen en el marc de metodologies participatives;
- organitzar l'espai i el temps escolar inclosos dins i fora l'aula (entrades i sortides, patis, moments de transició, sortides escolars, etc.) amb els suports necessaris en funció de les necessitats detectades per evitar barreres d'accés a l'aprenentatge i afavorir la participació i socialització dels alumnes;
- garantir que l'atenció dels alumnes susceptibles de rebre aquest suport estigui inclosa en el marc de totes les mesures d'atenció a l'alumnat del centre;
- garantir la coordinació de l'equip de professionals especialistes de suport a la inclusió (MEE, MALL, educadors d'EE, etc.) i amb la resta de l'equip docent;
- planificar i fer claustres o altres reunions de sensibilització i seguiment del recurs;
- facilitar la coordinació de l'equip docent amb els serveis educatius o professionals externs (CDIAP, CSMIJ, CREDA o d'altres) que atenen alumnes que gaudeixen d'aquest suport;
- presentar el recurs i les bones pràctiques així com els projectes d'intervenció a la comunitat educativa (reunions d'inici de curs, reunions de consell escolar, jornada de portes obertes, etc.).

8.3.2 Provisió de suport dels centres d'educació especial als centres ordinaris i escolaritat compartida

Els centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos (CEEPSIR) poden oferir suport als centres ordinaris que el Departament determini per orientar i concretar les actuacions més ajustades a les necessitats educatives dels alumnes i desenvolupar

programes específics de suport a la seva escolarització, sempre en coordinació amb els equips directius i els serveis educatius. Els programes específics de suport a l'escolarització poden ser de dos tipus:

1. de col·laboració en l'atenció directa als alumnes amb necessitats educatives especials amb coordinació amb el tutor o tutora, l'equip docent de l'alumne o alumna i els serveis educatius.
2. d'aplicació de programes d'estimulació de la comunicació i el llenguatge, les habilitats adaptatives, l'autoregulació emocional i programes de suport a la motricitat, a la mobilitat i a l'adaptació de l'entorn físic, o altres.

Els docents de centres d'educació especial que desenvolupen els programes de suport a la inclusió en els centres ordinaris esdevenen un suport intensiu per a aquests i s'organitzen de manera coordinada amb les mesures universals i addicionals planificades del centre i d'acord amb el seu projecte educatiu.

En el document "L'educació bàsica als centres d'educació especial" hi ha la informació relacionada amb la provisió del recurs i el procediment per determinar els i les alumnes que han de rebre suport.

En algunes ocasions, la resposta educativa d'alguns alumnes amb necessitats educatives especials pot requerir la participació en projectes educatius del centre d'educació especial i del centre ordinari amb l'objectiu de proporcionar una atenció especialitzada o d'afavorir la socialització, la interacció i la comunicació entre iguals. Aquesta proposta es formalitza en un informe de l'EAP de reconeixement de necessitats específiques de suport educatiu i es concreta en el seu pla de suport individualitzat, d'acord amb els pares, mares o tutors legals i amb l'autorització prèvia dels serveis territorials i, si escau, del Consorci d'Educació de Barcelona.

El pla de suport individualitzat de l'alumne o alumna (PI) ha d'estar elaborat per l'equip de professionals d'atenció directa dels dos centres, conjuntament amb l'EAP, i ha de garantir la coherència i la complementarietat de les programacions, les mesures i els suports. Aquest ha de seguir els mateixos criteris i procediments que s'estableixen amb caràcter ordinari. El tutor o tutora del centre que custodia l'expedient de l'alumne o alumna és qui lidera i coordina el PI i el principal interlocutor amb la família.

L'alumne o alumna amb necessitats educatives especials que accedeix als serveis i recursos d'un centre ordinari i d'un centre d'educació especial consta registrat al RALC en cadascun d'aquests centres, tot i que la matrícula i custòdia de l'expedient correspon al centre on tingui més permanència, d'acord amb la corresponent resolució del director o directora dels serveis territorials i, a la ciutat de Barcelona, del o de la gerent del Consorci d'Educació de Barcelona.

Per als alumnes que s'escolaritzen de manera compartida entre un centre ordinari i un centre d'educació especial, aquesta escolarització no pot comportar el trasllat de l'alumne o alumna entre els dos centres durant l'horari lectiu.

8.3.3 Aules integrals de suport (AIS)

Els programes de l'aula integral de suport (AIS) són un recurs educatiu i terapèutic singular que tenen com a objectiu proporcionar, de forma temporal, una atenció integral i intensiva.

El suport de l'AIS s'adreça a alumnes amb necessitats educatives especials associades a trastorns mentals greus que necessiten suport integral i intensiu de forma temporal per poder assolir l'equilibri i el benestar personal suficient pel retorn als contextos escolars ordinaris. En comú, l'alumne o alumna presenta alteracions en el comportament motivades per problemes psicopatològics que no són reactius a una situació puntual, ni prenen forma de rebuig escolar de base sociocultural i que provoquen deteriorament de la seva vida personal, escolar i social. En alguns casos presenta dificultats per vincular-se als serveis sanitaris.

S'emmarca en els acords de col·laboració entre el Departament d'Educació i el Departament de Salut per donar suport i assessorament als professionals de l'àmbit educatiu que atenen la població infantil i juvenil amb trastorns mentals greus i trastorns de conducta.

Cada AIS pot donar resposta a un conjunt de fins a setze alumnes que s'han d'organitzar en grups de quatre a sis alumnes. L'organització d'aquests grups pot tenir diferents modalitats d'atenció d'acord amb les característiques educatives i clíniques dels alumnes.

Les AIS es constitueixen com a espais autònoms i independents que depenen administrativament de centres d'educació especial o de centres ordinaris.

La incorporació a l'AIS està condicionada a l'elaboració d'un informe de l'EAP de reconeixement de necessitats específiques de suport educatiu, un informe clínic del CSMIJ de referència i d'un pla de suport individualitzat que doni resposta a les necessitats educatives, terapèutiques i socials de l'alumne o alumna, amb la conformitat dels pares, mares o tutors legals i del mateix infant o jove, amb el vistiplau de la Inspecció i la resolució del director o directora dels serveis territorials o, si escau, del o de la gerent del Consorci d'Educació de Barcelona.

Si un alumne o alumna no disposa d'informe del CSMIJ per la negativa personal o familiar a vincular-s'hi, cal establir procediments per a l'avaluació en el context educatiu i la valoració de la conveniència clínica de rebre suport a l'AIS.

Cadascun dels serveis territorials ha de crear una comissió de seguiment territorial per coordinar el procés d'incorporació dels alumnes que han de rebre suport de les AIS i per fer el seguiment i l'avaluació del recurs.

El projecte d'atenció integral s'ha d'avaluar periòdicament i s'han d'introduir les millores necessàries per assegurar la idoneïtat de l'atenció educativa i terapèutica que faciliti la reincorporació de l'alumne o alumna al centre educatiu.

8.3.4 Els suports intensius a l'audició i el llenguatge (SIAL) a l'educació infantil i

primària

Les mesures i suports intensius a l'escola inclusiva, es concreten en el [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. En l'article 11 del Decret, s'estableix que els suports intensius en l'audició i el llenguatge (SIAL) contribueixen a l'escolarització dels alumnes amb discapacitat auditiva greu i pregona que requereixin un equipament singular i una especialització professional.

Els SIAL són dotacions extraordinàries de professionals (mestres o professorat de suport intensiu a l'audició i el llenguatge) que s'incorporen a les plantilles dels centres d'educació primària, com a recurs intensiu i conjuntural, les quals se sumen a les mesures universals i addicionals dels centres educatius.

Els mestres de suport intensiu a l'audició i el llenguatge (SIAL) han de centrar la intervenció a desenvolupar actuacions que facilitin que l'alumnat del centre amb necessitats educatives específiques derivades de discapacitat auditiva (que s'han determinat en l'informe de reconeixement de NESE que ha elaborat l'EAP), puguin participar i accedir a la informació oral i a l'aprenentatge, i desenvolupar les capacitats i les competències bàsiques que s'estableixen en el currículum de l'etapa.

Per assolir aquesta finalitat cal aplicar estratègies didàctiques i metodològiques a l'aula ordinària que resulten innovadores i que suposen canvis i millores pel que fa a l'atenció de l'alumnat amb necessitats educatives especials, i també de la resta d'alumnes en general. De la mateixa manera, s'enforteix la responsabilitat de tot l'equip docent en l'atenció i acompanyament als alumnes i permet avançar en la gestió de la diversitat d'alumnes des d'una perspectiva inclusiva.

Els professionals del SIAL han de centrar la intervenció en actuacions que facilitin el progrés de l'alumnat en el desenvolupament de les competències que s'estableixen en el currículum d'etapa.

Correspon als professionals de SIAL les funcions següents:

- Incorporar aquest nou recurs en el projecte educatiu del centre.
- Establir els projectes específics de l'audició i el llenguatge
- Col·laborar amb l'equip directiu del centre en totes les actuacions per a la inclusió dels alumnes.
- Participar en les diferents comissions pedagògiques del centre (CAD o comissions equivalents).
- Planificar amb els tutors i altres especialistes activitats d'aprenentatge amb metodologies flexibles que permetin l'atenció a tots els alumnes i col·laborar en la seva implementació.
- Donar suport a l'equip docent dins l'aula per promoure la participació i els aprenentatges de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu; de forma excepcional, oferir suport individual (o en altres formes d'agrupament) dins o fora de l'aula, quan els objectius i continguts així ho requereixin.
- Col·laborar amb els tutors i amb la resta de l'equip docent, i d'una manera especial

amb els de l'especialitat d'orientació educativa i amb l'EAP, en l'elaboració del pla de suport individualitzat dels alumnes que reben aquest suport.

- Col·laborar en el seguiment i l'avaluació dels alumnes amb la valoració sistemàtica del procés d'assoliment de les competències.
- Col·laborar amb les famílies i els alumnes, en la mesura del possible, fent-los partícips de l'itinerari formatiu de l'alumne o alumna.

9 Normativa d'aplicació (concreció i desenvolupament del currículum de l'educació infantil i primària)

- Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació; [articles 71-77](#) (BOE núm. 106 de 4.5.2006)
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació; [articles 20, 21, 52, 57.6 i 7, 77, 79, 81, 82 i 83, 91](#) (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (DOGC núm. 7477, de 19.10.2017)
- [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària (DOGC núm. 6900, de 26.6.2015)
- [Decret 102/2010](#), de 10 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Decret 181/2008](#), de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil (DOGC núm. 5216, de 16.9.2008)
- [Ordre ENS/164/2016](#), de 14 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària. (DOGC núm. 7148, de 23.6.2016)
- [Ordre EDU/484/2009](#), de 2 de novembre, del procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació del segon cicle de l'educació infantil (DOGC núm. 5505, de 13.11.2009)
- [Resolució EDU/3699/2007](#), de 5 de desembre, per la qual s'aproven les instruccions per establir el procediment per tal que l'alumnat que pateixi malalties prolongades pugui rebre atenció educativa domiciliària per part de professorat del Departament d'Educació (DOGC núm. 5029, de 14.12.2007)